

לשלוש אביהם, ואף לאחר שנתוודע אליהם היתה שאלתו הראשונה "העוד אבי חי?" מובן איפוא שכאשר יעקב אבינו בא למצרים ^{אוצר החכמה} פעם לב יוסף בקרבו בחזקה ועז היה רצונו לראות פני אביו. נקל לשער כמה ציפה לרגע הגדול והיקר בכל ימי חייו שבו יוכל שוב ליפול על צווארי אביו ולנשקו, שהרי אם זו הרגשתו של בן רגיל לאב פשוט, ק"ו להרגשת יוסף הצדיק כלפי אביו – האדם שבמרכבה. כמו כן נקל לשער כי ציפייתו וכמיהתו של יעקב לראות את בנו חביבו בן זקוניו לא נפלו מתשוקתו של יוסף לראות את אביו. כמה נחלי דמעות שפך יעקב במשך כ"ב השנים, איזה צער ויגון אפפוהו במשך התקופה הארוכה הזו. והנה הוא זוכה לרגע המאושר כפי שאמר בעצמו "אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך".

כאשר יוסף עלה לקראת אביו גושנה היה מקום שתהיינה בלבו שתי מטרות המיוסדות על שתי הרגשות הסותרות זו את זו. (א) לראות את אביו. (ב) להיראות אל אביו, כלומר שיעקב יראה אותו. ואילו חפץ היה יוסף למלא את שתי משאלות אלו בשלימות בודאי שהדבר לא היה ניתן, כי כל אחת מהן בפני"ע יש בה כדי למלא את לבו ואת נפשו, מבלי ^{אח"ח 1234567} השאיר מקום לחברתה.

מה עשה יוסף? מגלה לנו הפסוק: "ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גושנה", לומר לך שכל מחשבתו והרגשתו קודש היו לעלות לקראת אביו לקיים **מצוות כיבוד אב דהיינו** שאביו יראהו. התיגע וביטל כעת את ההרגשה של חפץ נפשו לראות את אביו כדי שלבו יהיה פנוי להרגשה שניה שאביו יראה אותו. וזהו שסיים הפסוק **"וירא אליו"** ופרש"י "יוסף נראה אל אביו". כלומר, מהרגע הראשון – מאז שאסר את מרכבתו – ועד שנפגשו, עמד בניסיון נפשי זה שהיה גדול מאד ובכל לבו ונפשו – עלה ונראה אל אביו. גבורה עילאית זו – גם עצם ניסיון כזה – איננו מוצאים אלא אצל גיבורי רוח כיוסף צדיקא.

אשירה לה' כי גמל עלי

"ויאסור יוסף מרכבתו וגו' וירא אליו ויפל על צוואריו ויבך על צוואריו עוד" (מו, כט)

"אבל יעקב לא נפל על צוואר יוסף ולא נשקו. ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע" (רש"י).

הקשו המפרשים על דברי רש"י: ממה נפשך, אם היה זה זמן חיוב ק"ש, למה לא קרא גם יוסף את שמע, ואם לא היה זה זמן המצוה מדוע קרא יעקב? בספרו **"ברכת פרח"** מביא **מנחם הגדלי קניבסקי זצ"ל** את תירוץ המהר"ל ב"גור אריה" שמפרש שלא היה זה זמן ק"ש כלל. ומה שיעקב קרא היינו לפי שזו דרך עבודת הצדיקים שבזמן שמגיעה אליהם שמחה ותשועה גדולה מתעורר לבם תיכף להידבק ביוצרים, להללו, ליחדו ולהידבק באהבתו יתברך, אשר חננו וגמלו את הטובה הזאת. לכן, באותה שעה שפגע בו יוסף התעורר יעקב אבינו לקרוא ק"ש לייחד יוצרו ולקבל עול מלכותו בשמחה ובאהבה.

ומוסיף ע"ז מרן זצ"ל שזה ממש ההיפך מהאנשים הפשוטים אשר קימ"ל דחתן פטור אפילו מק"ש החיובית לפי שאינו יכול לכוון, ואמרינן בספ"ב דברכות דאנן סהדי דלא מצי מכוון. ואצל הצדיקים אדרבא, בזמן רום פסגת השמחה, אז מכוון יותר ויותר בקריאת שמע בכלות הנפש.

(וכי שם עוד דיוסף לא היה יכול לקרוא אז ק"ש מאחר שאינה קריאה חיובית ולפניו היתה מ"ע של כבוד אביו ולא יתכן שיעסוק אז במדרגות גבוהות ובמידת חסידות ולבטל מ"ע. כי זהו נגד התורה וא"כ אין זו חסידות כלל, ואין הלפנים משורת הדין מתקבל אלא אחר שמילא חובת הדין, כמש"כ החובה"ל (שער יחוד ה' פ"ה) שאין התוספת מתקבל אלא אחר שהשלים את העיקר) עכ"ד.

במשנה בברכות אנו כבר עומדים על שתי הדרכים בעבודת ה' הנזכרות לעיל. לאחר שאומרת המשנה שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון, היא מביאה "מעשה בר"ג שקרא בלילה הראשון שנשא. אמרו לו תלמידיו: "לא לימדתנו רבינו שחתן פטור מק"ש בלילה הראשונה"? א"ל, איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפי' שעה אחת". ב"משניות מבוארות" מובא הסבר נפלא של הג"ר חיים מואלאז'ין זצ"ל לדברי רבן גמליאל וכך הוא מבאר: כרגיל נתון אדם בעול עסקיו היום יומיים ומוחו שקוע בחלק ניכר של היום בענייני חולין, ולכן כאשר הוא קורא ק"ש או עומד בתפילה עליו להתאמץ מאד בכדי להשתחרר ממחשבות החולין ולכוון לבו לשמים. מכאן, שאם אומרים שהוא פטור מק"ש, אין מבטלים אותו ממצב מסויים, אלא אדרבא, אין מחייבים אותו לקום ולקיים. ולכן אמרו שבשעת טירדה של מצוה, כגון חתן ביום חופתו, אין מחייבים אותו להשתחרר מן המצב בו הוא שרוי ופוטרים אותו ממצות ק"ש.

שונה היה המצב אצל רבן גמליאל. הוא היה נתון כולו בעול עבודת ה'. כל מעייניו היו בדברים שבקדושה. אצלו הקושי הוא הפוך. קשה לו להשתחרר ממחשבות הקודש אפילו כאשר הוא נדרש לכך כגון במקומות שאסור להרהר בדברים שבקדושה, ומכאן שלגביו, פטור מק"ש פירוש ביטול עול מלכות שמים שמעטר אותו בכל רגע מחייו. לפי"ז מדוייקים היטב הדברים שאמר לתלמידיו: "איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפי' שעה אחת".

מי שנמצא בדרגה כזו של דבקות בה', יכול בודאי לנצל את המאורעות המשמחים בחייו להתעלות נוספת בקבלת עול מלכותו יתברך. זה מה שעשה יעקב כשנפגש עם יוסף. עול מלכות שמים הנתון עליו כל העת מתלכד יחד עם השמחה הגואה. שניהם יחד מוקדשים לגבוה, נותנים הודיה לה' בלב שלם ומרוממים את האדם במעלות אהבת ה' ויראתו.

גם מי שעדיין לא זכה להגיע לדרגה נעלה זו שבעבודת ד' יכול לראות כאן כיצד צריכה להיות עבודת ה' בעת שמחה. כאשר זוכים אנו לאושר והצלחה בכל מיני עניינים עלינו לזכור את נותן הטובה ולהכיר בטובתו. עלינו לשאוף לנצל רגעי שמחה אלו להתרוממות הנפש ולהתעלות באהבת ה' וביראתו.